

NEKDANJE OBČINE NA NAŠEM OBMOČJU (1854 - 1990)

Meja naše občine je stabilna že 30 let. Ali si lahko obetamo njene spremembe?

V razpravi je osnutek ustave Republike Slovenije, čeprav se je uradno že zaključila 30. novembra 1990. V občini so se pričele že tudi razprave o lokalni samoupravi in seveda pri tem zelo živo o novih občinah. V javnosti je bilo nekaj poiskov prikazati novo razdelitev Republike Slovenije na občine. Govorilo se je o 300 novih občinah, nekatere številke pa te celo presegajo in to znatno. Tudi v naši občini se pojavljajo zelo različne številke o bodočih občinah na ozemlju sedanje.

V obrazložitvi - razlagi osnutka ustave republike Slovenije - je o lokalni samoupravi rečeno med drugim tudi tole:

Temelj lokalne samouprave je občina, ki se ustanovi z zakonom po predhodno izvedenem referendumu, na katerem se ugotovi samo volja prebivalcev območja, kjer naj bo usta-

novljena občina. Območje občine lahko predstavljajo vasi, trgi, mesta, ki se želijo oblikovati kot občina. Le območje mesta je obvezno ena občina. Občina je samoupravna skupnost, z lastno, od državne oblasti ločeno oblastjo, ki opravlja zadeve, ki posegajo v koristi in pravice prebivalcev na njenem območju. Velja domneva, da občina ureja vse, kar ni v pristojnosti republike. Zato lahko oblikuje teritorialne in funkcionalne organe samouprave. Te organe pa lahko republika z zakonom ali ustavnim zakonom pooblasti za opravljanje upravnih zadev iz pristojnosti republike, tako da da organom lokalne samouprave javno pooblastilo.

Da bi se seznanili s teritorialnim obsegom občin, ki so bile na ozemlju sedanje občine Grosuplje, sem pripravil tale zapis:

Prave upravne občine so v naših krajih uvedli šele Francozi (1809-1813), čeprav je Jožef II. hotel dati svojim katastrskim občinam določene upravne funkcije. Francoske občine v naših krajih so bile velike; bilo jih je sedem; tri so bile v celoti na današnjem ozemlju občine, dve večinoma, dve pa sta imeli sedež izven današnje grosupeljske občine (**Šmarje 2932 prebivalcev, Višnja gora 2864 prebivalcev, Stična 3085 prebivalcev, Veliki Gaber 2764 prebivalcev, Krka 2999 prebivalcev, Dobropolje 2995 prebivalcev, Turjak 2466 prebivalcev**).

Po zakonu iz leta 1849 so imele občine na Kranjskem lastno, t.i. naravno ter preneseno področje dela. Zakon iz leta 1859 pa je razlikoval notranje občinske zadeve, to je zadeve, ki so se nanašale na varovanje in pospeševanje skupnih

koristi, ki so pripadale občini in njenim članom ter javne zadeve, ki so bile prenešene na občino z zakoni ali posebnimi odredbami.

Občine na Kranjskem 1854, ki so bile na ozemlju sedanje občine Grosuplje (glej tabelo), so spadale v okraj Velike Lašče, Višnja Gora, Ljubljana okolica in okraj Žužemberk.

Občine na Kranjskem 1859, ki so bile na ozemlju sedanje občine Grosuplje (glej tabelo), so spadale v upravni okraj Kočevje, Litija, Ljubljana okolica in Novo mesto; prav tako tudi občine v letu 1933. Teh je bilo 10. Leta 1936 je bila ustanovljena nova občina Slivnica - Žalna. Na zahtevo lastnika gradu Boštanj so se združile vasi Veliko in Malo Mlačovo in bivši občini Luče in Žalna. V teh vaseh so bila v glavnem grofova zemljišča.

Med NOB je bilo sedanje območje grosupeljske občine združeno v okrožnem odboru OF Grosuplje. Že decembra 1941 pa se je razdelilo na dve; okrožje Grosuplje in okrožje Stična - Struge, ki je zajelo tudi Dobropolje. V oktobru 1943 sta se obe okrožji ponovno združili, v novembru 1944 pa

priključili okrožju Novo mesto.

V maju 1945 je bil ustanovljen okraj Grosuplje. Okraj je bil razdeljen na 52 krajevnih ljudskih odborov, ki so se že v 1946 združili v 28 krajevnih ljudskih odborov. Na ozemlju današnje občine 21; okraj Grosuplje je obsegal poleg sedanjega območja občine še kraje Dvorsko vas, Karlovice, Rob, Struge, Sv. Gregor, Turjak in Velike Lašče.

Občine po letu 1952 so pripadale okraju Ljubljana okolica, Novemu mestu in Kočevju. V letu 1955 so bile ustanovljene na območju današnje občine, občini Grosuplje in Ivančna Gorica z Zagradcem, ki sta spadali v okraj Ljubljana in občina Dobropolje, ki je bila vključena v okraj Kočevje.

31. 12. 1959 je prenehal delo občinski ljudski odbor Dobropolje. Območje občine Dobropolje se je z izjemo Strug priključilo občini Grosuplje. 31. 12. 1960 pa se je priključila občini Grosuplje tudi občina Ivančna Gorica, razen katastrske občine Sobrače s petimi naselji.

Od tedaj do danes (30 let) se meje občine Grosuplje niso spremenile.

IVAN AHLIN

GROSUPLJE

Poplave?

Ob lanskoletnih katastrofalnih poplavah v Sloveniji smo se tudi v naši občini mnogi s strahom spraševali, ali ne pridemo še mi na vrsto. Zlasti tisti, ki stanujejo v bližini potokov, v prvi vrsti ob sicer že regulirani Grosupeljski. Strah je bil tako otipljiv, da se je vprašanje o možnosti poplav znašlo celo na skupščini.

Republiška vodna uprava, izpostava za vodno območje Ljubljana-Sava, ki ima sedež na Vojkovi 1 v Ljubljani, je zadolžila svojega vodjo, diplomiranega inženirja gradbeništva Štefana Horvata, da strokovno pove, česa se nam je bati in česa ne.

Takole pravi: »Grosupeljska kotlina je zaprto kraško območje s požirniki na območju Račne. Visoke vode - višje, kot so poprečno v 10 letih - se razlijejo najprej po kmetijskih površinah. Pri vodah, višjih od 20-letnega poprečja, so že ogroženi določeni deli naselij v obrtni coni Grosuplje ob Grosupeljski nad železniško postajo. Najvišje visoke vode pa bi prelele tudi novo naselje Dvori in staro naselje pod Jerovo vasjo.« Te predvidene poplave, tolaži, naj bi se bistveno zmanjšale z gradnjo suhega zadrževalnika na Velikem potoku. Projektna dokumentacija je že izdelana, pripravljajo lokacijsko dokumentacijo. Zidava zadrževalnika je bila vključena v petletni program že v obdobju 1986-90.

Kako bo torej z zadrževalnikom? Upravni postopek bodo speljali, se pravi pridobili lokacijsko in gradbeno dovoljenje. Toda že izdaja slednjega je povezana z zagotovitvijo denarja za gradnjo, ta pa je zdaj strogo centraliziran in ga razporeja republiški upravni organ. Kot nas obvešča Štefan Horvat, pričakujejo na področju vodnega gospodarstva tudi novo zakonodajo, ta pa bo na novo sankcionirala potrebe (in tudi možnosti). (bp)

OBČINE V LETIH 1854, 1869, 1918, 1933, 1936, 1946, 1952, 1955 in 1960 NA OBMOČJU DANAŠNJE OBČINE GROSUPLJE

zap. št. - ime naselja

1. Grosuplje	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2. Ambrus	X	X	X	X	X	X	X	-	-
3. Blečji vrh	X	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Bukovica	X	X	-	-	-	-	-	-	-
5. Dedni dol	X	X	X	-	-	-	-	-	-
6. Dob	X	X	-	-	-	X	-	-	-
7. Dobrava	X	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Gorenja vas	X	X	-	-	-	-	-	-	-
9. Kompolje	X	X	X	-	-	X	-	-	-
10. Krka	X	X	X	X	X	X	X	-	-
11. Kriška vas	X	X	X	-	-	-	-	-	-
12. Leskovec	X	X	X	-	-	-	-	-	-
13. Luče	X	X	X	-	-	-	-	-	-
14. Malo Hudo	X	X	-	-	-	-	-	-	-
15. Ivančna Gorica	-	-	-	-	-	X	-	X	-
16. Muljava	X	X	-	-	-	X	-	-	-
17. Peščenik (St. vas)	X	X	-	-	-	-	-	-	-
18. Podboršt	X	X	-	-	-	-	-	-	-
19. Podgora	X	X	X	-	-	-	-	-	-
20. Podtabor	X	X	X	X	X	X	X	-	-
21. Polica	X	X	X	-	-	X	-	-	-
22. Ponikve	-	-	-	-	-	X	-	-	-
23. Praproče	X	X	-	-	-	-	-	-	-
24. Radohova vas	X	X	-	-	-	X	-	-	-
25. Spodnja Slivnica	X	X	X	-	X*	-	-	-	-
26. Staro Apno	-	-	-	-	-	X	-	-	-
27. Stična	-	-	X	X	X	X	X	-	-
28. Šmarje	X	X	X	X	X	X	X	-	-
29. Šentvid	X	X	X	X	X	X	X	-	-
30. Temenica	X	X	-	-	-	X	-	-	-
31. Višnja Gora	X	X	X	X	X	X	X	-	-
32. Videm-Dobropolje	X	X	X	X	X	X	X	X	-
33. Velika Loka	X	X	-	-	-	-	-	-	-
34. Velika Račna	X	X	X	-	X	X	-	-	-
35. Velika Stara vas	-	-	X*	-	-	-	-	-	-
36. Velike Češnjice	X	X	-	-	-	-	-	-	-
37. Velike Lipljene	X	X	-	-	-	-	-	-	-
38. Velike Pece	X	X	-	-	-	-	-	-	-
39. Zagorica	X	X	-	-	-	-	-	-	-
40. Zdenska vas	-	-	X	-	-	-	-	-	-
41. Zgornja Draga	-	-	X	-	-	-	-	-	-
42. Zagradec	X	X	X	X	X	X	X	-	-
43. Žalna	-	-	X	-	X*	X	-	-	-

Skupaj 36 33 23 10 12 21 10 3 1

* Občina Slivnica - Žalna ustanovljena 1936

AMBRUS Vrsta vprašanj

V krajevni skupnosti Ambrus se je nabrala vrsta nerešenih vprašanj, s katerimi so se krajski februarja obrnili na občinsko vlado: kdaj bo asfaltirana cesta Zagradec-Ambrus v dolžini 1200 m, zakaj se je podražil odvoz smeti in ali jim Komunalno podjetje ne bi odpadkov odvažalo samo enkrat na štirinajst dni, zakaj so bile pozimi ceste tako slabo vzdrževane, kdaj bo v vas Korinj prišel vodovod, kako je s telefonskimi priključki, ali bo kdaj šel asfalt skozi vas in tudi do nje, kaj je z javno razsvetljavo v nekaterih vaseh in ali bodo v prihodnosti kdaj bolje videli televizijski spored. Odgovorili pa so jim takole:

Ceste

Lokalna cesta Zagradec-Ambrus je prioriteta cestnega gospodarstva za letošnje leto, zanjo je predvidenih 1.500.000,00 dinarjev. Glavna težava je, da nekateri krajski, ki bi morali odstopiti zemljo, prek katere bi šla cesta, temu nasprotujejo kljub zagotovitvi nadomestnih parcel. Cestno podjetje Ljubljana je že izdelalo projekt, ki predvideva 3 možne variante: s prometno tehničnega stališča je najboljša prva, ki predvideva na delu serpentin deviacijo desno od km 1,1 do 1,3 + 50. Serpentine so poravnane, vzponi ublaženi, zemeljska dela manjša kot pri drugi varianti, kjer bi bilo treba močno poseči v gozd. Tret-

ja varianta bi terjala manjše posege v prostor, vendar bi se cesta preostro vzpenjala. Pri premoženjsko pravni službi občine je že uveden razlastitveni postopek, ko bodo pridobljena zemljišča, bo mogoče dobiti gradbeno dovoljenje in začeti z gradnjo. K modernizaciji lokalnih cest naj bi prispevali 60% k stroškom asfalta (40%, če gre za krajevne poti), če bo cesta v letnem programu.

Vzdrževanje cest

Cesta Korinj-Javke ni v upravljanju grosupeljskega komunalnega podjetja. Za ostale ceste pa le-to poudarja, da izvaja zimsko vzdrževanje cest po prioriteten vrstnem redu, pluziti pa začnejo, ko je najmanj 10 cm snega. Zaradi letošnje nagle odjuge so bile ceste močno poškodovane, popravljati so jih začeli prav tako po veljavnem prioriteten vrstnem redu. Oddelek za prostor pa je obljubil, da bo Komunalnemu podjetju naložil, naj bolje skrbi za ceste II. reda.

Telefoni

Novo telefonske številke bo mogoče dobiti šele, ko bo zgrajena VATC, nova telefonska centrala v Grosupljem. Prizidek bodo začeli graditi letos, tehnologijo za telefonijo pa vgrajevati prihodnje leto, tako da telefone pričakujemo konec leta 1992, vsaj prvih 3.000 priključkov.

Javna razsvetljava in TV

Njena postavitev je domena KS, komunalno gospodarstvo pa delno vrne stroške tokovine. O vidnosti TV programov bo odgovorila RTV Ljubljana.

Vodovod Korinj

Letos je v programu komunalnega gospodarstva predvidena izdelava idejnega projekta, kot je bilo dogovorjeno na zboru krajanov Korinja.

Smeti

Občinski odlok o odvozu smeti je do nedavna Komunalno podjetje zavezoval, da mora komunalne odpadke odvažati najmanj dvakrat tedensko. Na podlagi spremembe odloka sprejeti novi pravilnik zahteva odvoz smeti najmanj enkrat tedensko. Odvoz odpadkov obračunavajo takole: kjer se zbirajo odpadki na mestu nastanka, je obračun mesečen in sicer z ozirom na 70% površino, upošteva se površina, kakršna velja tudi za obračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča; pri zbiranju odpadkov z zbirnih mest se odvoz obračunava prav tako mesečno na podlagi pavšala 60 m² stanovanjske površine na gospodinjstvo; za vikende je obračun četrtleten in sicer na podlagi pavšala 30 m² na mesec.

DOBREPOLJE Novi obeti

Predsedniki štirih krajevnih skupnosti dobrepoljske doline, predsednik IS občine Grosuplje in direktorica PTT podjetja Ljubljana so 17. decembra 1990 podpisali pogodbo o izgradnji nove KATC - Videm in gradnji krajevnega telefonskega omrežja.

Ocenjena predračunska vrednost za gradnjo kableskega omrežja je 1.250.000 DEM. Sredstva, ki niso majhna, naj bi zbrali novi naročniki z vključujočim krajevnim samoprispevkom. Telefonske povezave prek centrale v Grosupljem so nemogoče, zato je bil nujen nakup VF prenosnega sistema, ki so ga poleg denarja iz samoprispevka finančno že pokrile Iskra, Dobrepo-

lje, Stolarna in Kmetijska druga.

Najtrši del, s katerim smo se v gradbenem odboru srečali, je bila lokacija nove pošte. PTT podjetje ni bilo pripravljeno nove digitalne centrale postaviti v vlažno Štihovo hišo, kjer so sedanji prostori pošte, zato je bilo nujno treba poiskati drugo lokacijo. Po večmesečnih dogovorjanjih smo s polno mero razumevalnja in trezno presojo predsednika vlade občine Grosuplje Zdravka Štegra, za kar sem mu osebno hvaležen, prišli do novih prostorov, ki bodo sprejemljivi za PTT, Dobropoljci pa bomo z adaptacijo stare šole na Vidmu dobili večnamensko poslojpe. Občina, ki je lastnica

zgradbe, bo prostore dala v najem pošti za potrebe poštinih storitev, zgornje prostore, kjer naj bi bila stanovanja pa bo občina dala prav tako v najem in že zbira interese.

Ob podpisu pogodbe je bilo dogovorjeno, kako časovno uresničiti načrt: februarja adaptacija prostorov, aprila zemeljska dela za I. fazo gradnje kableskega omrežja. Konec junija naj bi PTT začela montirati novo digitalno centralo IS-KRA 2000 SI, da bi v jeseni že lahko priključevali naročnike, ki so vključeni v I. fazo. Druga faza priključevanja pa naj bi bila gotova v letu 1993. Delitev v dve fazi je bila nujnost zaradi preobremenjene grosupeljske centrale.

STANE ŠKULJ